

BİLYELER*

Çocukla Çocuk Olmak İster misiniz?

“Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği” adlı yapıtıyla Ankara Üniversitesi ÇOGEM (Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi) tarafından “2014 Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Roman Ödülü”nü kazanan Behiç Ak; bu kez de hem yazıp hem resimlediği “Bilyeler” adlı çocuk kitabıyla okurlarının karşısına çıkıyor.

Yazarın 1997 yılında yazdığı ve 2014 yılında Günışığı Kitaplığı tarafından yeniden basılan bu kitaptaki olay akışı, çocukların düş evrenlerinin sınırsızlığını yansıtan lunaparkta başlıyor. İbo'nun lunaparkta kazandığı bilyeleri de yanına almasıyla anlatı; ev ve mahalle yaşamına doğru devam ediyor.

Okulöncesi dönemdeki çocuklara seslenen kitapların; içeriği kadar tasarımı da büyük önem taşımaktadır. Seslendiği hedef kitlenin el ve göz yapısına uygun boyut ve ağırlıkta hazırlanan kitabın sayfaları renkli olarak hazırlanmasına karşın mat kuşe kâğıda basıldığından göz sağlığını da olumsuz etkilememektedir. Kitabın cildinin zımbayla tutturulmuş olması, küçük çocuklar için biraz tehlike taşıdığından kitabın yenilenen baskılarında sayfaların ve kapağın birbirine iplikle veya tutkalla tutturularak ciltlenmesi daha sağlıklı olacaktır.

Görseller; çocukların düş dünyalarını zenginleştirecek öğeler ve renkler kullanılarak sanatçı duyarlığıyla yapılandırılmıştır. Çizgiler, keskin bir fotoğraf gerçekliğiyle değil çocuk gerçekliğini yansıtacak biçimde çocukların öykünebileceği yalınlıktadır. Sayfa kenarları; olayları tamamen çerçeve içine almadığından çocukların öyküye yeni anlamlar katmasına da olanak tanımaktadır. İbo'nun anne-babasının sürekli bilyeleriyle oynadığı için kendisine kızgınlığı, arkadaşlarının bilyeleri gördüklerindeki şaşkınlıkları, mahalledeki çocukların anne-babalarının önce kızgın, sonra bilye oynamaya istekli halleri vb. yalnızca görseller yoluyla da okunabilir/anlamlandırılabilir. Çocuğun merak duygusunu devindirecek ipuçları, görsel öğelerle birleşerek sezgisel bir öğrenme ortamı oluşturmakla birlikte görsellerde ayrıntıların da yer alması; çocuklara örtük olarak ev ve toplumsal yaşama ilişkin dönütler sunmaktadır.

* Behiç Ak (2014). **Bilyeler**. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

Paylaşımın ve oyunun çocukların yaşamındaki birleştirici gücünün öneminin işlendiği öyküde; bilye gibi çocukların geçmişten günümüze severek oynadıkları bir aracın seçilmesi de mahalledeki çocuklarla onların anne-babaları arasında iletişim kurulmasında köprü görevi üstlenmektedir. Bunun yanında; İbo'nun en yakın arkadaşı olan kedisi "Pisi"nin hemen her görselde yer almasıyla hayvanlara ilişkin duyarlık örtük olarak desteklenmektedir.

Kitap; 4-6 yaş arasındaki çocuklara yalnızca görsel metni izleyerek de öyküyü oluşturma olanağı sağlayacağı gibi okumaya yeni başlayan çocuklar da görsel açıdan varsıl metni zevkle okuyacaklardır. Anne-babalar; siz de hem çocuğunuzla birlikte düşsel bir serüvene çıkmak hem de kendi çocukluğunuzu anımsamak isterseniz; bu kitabın yanında bir avuç da bilye almayı unutmayın, olur mu?

Arş. Gör. Yonca KOÇMAR

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

Eğitimin Kültürel Temelleri Bölümü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı